

In de spotlights:
de finalisten van HBIVV

‘We hopen op een olievlekeffect’

Nog even en dan is hij bekend: de winnaar van Het Beste Idee Van Varkensland 2023. In de vorige editie van Pig Business zetten we al twee van de zes finalisten in de spotlights; in deze uitgave vertellen drie andere finalisten over hun innovatie. Ze delen hun verwachtingen én leggen uit waarom hun innovatie een verschil kan maken voor de dagelijkse varkenshouderijpraktijk.

De inbreng van natuurlijk daglicht is een steeds groter issue als het gaat om dierenwelzijn in de varkenshouderij. Onder meer vanuit het Beter Leven-keurmerk, geeft Roy Janssen van het bedrijf Natuurlijk Daglicht aan. „Elke ondernemer die dit keurmerk wil voeren, moet vanaf 2025 zorgen voor daglicht in de stal. Maar niet alleen het Beter Leven-keurmerk stelt eisen op dit vlak; ook de maatschappelijke druk wordt groter. Daarom moeten we als sector alle

mogelijke technologische maatregelen nemen om zoveel mogelijk te simuleren dat de dieren buiten zitten.”

Wel licht, geen warmte

Janssen, die een varkenshandel heeft en betrokken is bij het Heyde Hoeve-concept, kwam vorig najaar op het idee om via daglichtbuizen natuurlijk daglicht in te brengen in stallen. Dit naar aanleiding van enkele lichtbuizen die zijn

vader installeerde in diens nieuwe huis. „Ik was verrast over de hoeveelheid licht die dit binnenbracht. Dat triggerde mij om hier iets mee te doen voor de varkenshouderij. De transitie naar daglichttoetreding is ingezet, maar een lichtstraat is naar mijn mening niet de oplossing. Hiermee wordt het te warm in stallen wat resulteert in hittestress en een beperktere voeropname. Dat is bij de daglichtbuis niet het geval. De warmte en UV-straling worden namelijk

Lindert Verhagen en Dennis van Duijnhoven(links) in hun Mobile Bio-Converter.

Meer over HBIWV 2023

Naast de finalisten die in dit artikel aan het woord komen, zijn ook drie andere ideeën in de race voor Het Beste Idee Van Varkensland 2023. Het gaat om de in de vorige editie van Pig Business belichte ideeën 'Een neus voor lange staarten' van Rainier van Gelderen en de 'Voedselplaat' van Dick Wermink. Daarnaast won het 'Tweede Kans varken' een wildcard voor de HBIWV-finale. Dit idee, dat is ontwikkeld door vijf studenten, biedt een oplossing voor slachtwaardige dieren met slechts een kleine afwijking – zoals een navelbreukje – die niet getransporteerd mogen worden. Nu worden die varkens bij voorbaat al afgekeurd en mogen deze daarmee niet worden verwerkt voor consumptie.

De finale van HBIWV 2023 vindt plaats op 16 november aanstaande bij Aeres Hogeschool in Dronten. Op deze avond worden onder meer de pitches van de finalisten getoond en gaan Esther de Snoo, hoofdredacteur van Nieuwe Oogst, en de vakjury in gesprek met de finalisten. En natuurlijk kan er weer worden gestemd op de publieksprijs.

Meer informatie en/of weten hoe u de finale kunt bijwonen? Kijk op www.hetbesteideevanvarkensland.nl/finale-2023

tegengehouden door de daglichtbuis." De Brabander werkte het idee uit met zijn kameraad Dennis de Vries die een bouwbedrijf heeft en technisch onderlegt is. De ondernemers gingen hierbij een samenwerking aan met het Portugese bedrijf Chatron. „Zij hadden in hun pakket al een daglichtbuis die we samen hebben doorontwikkeld. De buis gaat vanuit een lichtkoepel op het dak, door het plafond, de afdeling in”, legt De Vries uit. „De benodigde diameter van

de buis is afhankelijk van het oppervlak van de afdeling. Het is mogelijk om ledverlichting bovenin de daglichtbuis te plaatsen, om bij te belichten wanneer er geen of minder buitenlicht is. Daarnaast kan hier een lichtsensor aan worden gekoppeld die monitort of er voldoende licht in de stal komt en indien nodig de leds inschakelt.”

Volgens Janssen wordt energie bespaard doordat de lampen in de stal overdag niet meer aan hoeven. „En eventueel

kunnen de lampen worden vervangen door ledverlichting via de daglichtbuis. Overigens is het systeem dusdanig aangepast dat het minder gevoelig is voor invloeden vanuit de stal, zoals vocht en ammoniak.”

Toepasbaar voor varkenshouderij

Volgens de ondernemers heeft hun daglichtbuis een hogere lichtopbrengst dan andere daglichtbuizen. Dit heeft ►

Het Leerplein KPV dat dit voorjaar werd gelanceerd, ontsluit een brede range aan leercontent voor medewerkers, ondernemers en studenten.

69 Warmte en UV-straling worden tegengehouden door de daglichtbuis

volgens Janssen te maken met de vorm van de koepel op het dak, waardoor het licht efficiënter binnenkomt. De ondernemers testen het systeem momenteel op twee bedrijven. „We willen inzicht krijgen in de precieze lichtniveaus en onderzoeken in hoeverre de temperatuur in de stal minder hard oploopt dan bij een lichtstraat in het dak. Deze onderzoeken worden door middel van MIT-kennismvouchers van RVO uitgevoerd, in samenwerking met AgruniekRijnvallei en VKON. Ook hebben al diverse varkenshouders geïnvesteerd in ons systeem. We hopen dat onze deelname aan Het Beste Idee Van Varkensland ervoor zorgt dat Stichting Beter Leven-keurmerk erkent dat onze daglichtbuis meer licht inbrengt dan andere

buizen en de bekendheid van ons systeem zal vergroten. Want het principe is niet nieuw maar nog wel onbekend in de sector. Door deze doorontwikkeling hebben we de daglichtbuis toepasbaar gemaakt voor de varkenshouderij.”

Topsport vraagt om kennis

Een innovatie van een heel ander kaliber is de website leerpleinkpv.nl van Stichting Kennis Platform Varkenshouderij. Het gaat hierbij om een digitale omgeving die allerlei tools biedt om het kennisniveau van medewerkers en ondernemers in de varkenshouderij naar een hoger plan te tillen. „Dit is nodig, om diverse redenen”, geeft Loes van Lier van de stichting aan. „Zo richten steeds

Dennis de Vries en Roy Janssen (links): „Ik was verrast over de hoeveelheid licht daglichtbuizen binnen brachten.”

De Mobile Bio-Converter is een mobiele container voor het composteren en hygiëniseren van mest.

minder onderwijsinstellingen zich op de varkenshouderij en zijn er veel zij-instromers. Het is zaak dat ook hun kennisniveau op peil is en blijft. Zeker omdat we onderdeel zijn van een voedselketen waarin steeds hogere eisen worden gesteld. Op alle gebieden. De varkenshouderij is topsport geworden. Dat vraagt om kennis; om goede en gekwalificeerde mensen."

Het Leerplein KPV dat dit voorjaar werd gelanceerd, ontsluit een brede range aan leercontent voor medewerkers, ondernemers en studenten. Dan gaat het bijvoorbeeld om e-learning-modules, webinars en andere content, ontwikkeld door bedrijven. Maar ook om trainingen en opleidingen die partijen uit de sector hebben ontwikkeld; in sommige gevallen speciaal voor het Leerplein. „Via door ons gecertificeerde docenten kunnen geïnteresseerden deze opleidingen volgen. Na afronding hiervan ontvangen zij Permanente Educatie-punten en certificaten. Dat geldt ook wanneer ze andere leercontent tot zich nemen of doorlopen. Op die manier is de kennis ook aantoonbaar."

Olievlek

Naast deze zaken ontwikkelt Stichting KPV, samen met mbo-instellingen, een brancheopleiding voor de varkenshouderij. Deze opleiding, waarvan eind dit jaar de eerste modules beschikbaar zijn, kunnen belangstellenden volgen via het Leerplein. Van Lier: „Wij wijzen hen dan een docent toe die de leerlingen begeleidt, en monitort of zij de modules daadwerkelijk volgen. Aan het eind ontvangen de studenten een certificaat. Deze brancheopleiding is vooral een aanwinst voor mensen die al in de varkenshouderij werken; voor hen is er op dit moment eigenlijk geen goede mogelijkheid om voldoende kennis op te bouwen."

Lisette Tuenter van Stichting KPV geeft aan dat de deelname aan HBIVV vooral meer bekendheid moet genereren voor

het platform. „Nu is nog slechts een beperkte groep bedrijven en ondernemers en medewerkers actief op het Leerplein; dat moet veranderen. Zodat meer partijen content gaan aanbieden op de site en meer mensen deze kennis tot zich gaan nemen. We hopen op een olievlakeffect. Om dit proces te versnellen, stellen we binnenkort ook een relatiebeheerder aan."

Mestverwerking op bedrijfsniveau

Ook mestverwerking is een onderwerp dat aan bod komt bij HBIVV 2023. Lindert Verhagen van Circuworld is namelijk een van de finalisten met de Mobile Bio-Converter die het bedrijf ontwikkelde. Het gaat hierbij om een mobiele container voor het composteren en hygiëniseren van mest. „Als bedrijf waren we betrokken bij diverse grootschalige mestverwerkingsprojecten", vertelt Verhagen. „Deze kwamen echter niet of nauwelijks van de grond door problemen met de vergunning en weerstand uit de omgeving. Omdat we toch 'iets' moeten met het mestprobleem, ontstond bij ons het idee om mest te verwerken op boerderijniveau. Samen met Van Duijnhoven Techniek ontwikkelden we daartoe een mobiele container. Hiervoor kregen we subsidie van RNOB – een samenwerking van gemeenten en waterschappen in Noordoost-Brabant – en MIT Zuid." De Mobile Bio-Converter valt volgens Verhagen binnen het Activiteitenbesluit van een varkensbedrijf. „Daardoor is deze makkelijker vergund te krijgen. Daarbij kan mest snel worden verwerkt wat de uitstoot van ammoniak en methaan reduceert. De compost die overblijft, is hoogwaardig en bevat tot 40 procent minder vocht dan het beginproduct. Dit zorgt voor lagere transportkosten en dus minder CO₂-uitstoot. Ook komt er – in tegenstelling tot bij een monovergister – in het proces warmte vrij die de varkenshouder kan inzetten op zijn bedrijf. Pluspunt is daarnaast dat het gaat om

een bewezen techniek. Alleen wordt die nu op veel kleinere schaal ingezet."

Meeverdampen dunne fractie

Varkenshouders kunnen de unit ook gebruiken voor het hygiëniseren van mest om deze vervolgens te exporteren. „En we verwachten de toepassingsmogelijkheden nog te kunnen uitbreiden door niet alleen dikke fractie te verwerken maar ook dunne fractie mee te verdampen. Dat is voor veel varkenshouders een belangrijk pluspunt en kan hen veel kosten schelen. Het is nog even afwachten hoe groot de meerwaarde op dit vlak precies is. Vanaf januari gaan we hiermee testen op een varkensbedrijf. De installatie wordt nu geoptimaliseerd voor deze proeven."

Verhagen is eerlijk: media-aandacht vormde voor hem de belangrijkste reden om de Mobile Bio-Converter aan te melden voor HBIVV 2023. „Je komt toch in de picture te staan; we hebben al van diverse ondernemers reacties gekregen. We willen de sector wijzen op het bestaan van deze optie die mede bijdraagt aan emissiereductie, goed aansluit op dagontmesting én een alternatief kan zijn voor monovergisting."

Tekst: Ank van Lier

Beeld: Ellen Meinen, Susan Rexwinkel

Heeft u vragen en/of opmerkingen neem dan contact op met onze redactie via redactie@pigbusiness.nl of tel. 0314 - 62 64 38